

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 6 och 6 b § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om skada, ådragen i militärtjänst ändras så att en krigsinvalid som har skadats eller insjuknat till följd av 1939–1945 års krig och som har rätt till institutionsvård också ersätts för hyrans andel av kostnaderna för boendeservice enligt Statskontorets prövning. Ändringen görs på grund av att antalet tjänsteleverantörer minskar, vilket innebär att krigsinvaliderna i flera av välfärdsområdena inte längre har möjlighet att få institutionsvård som ges genom Statskontorets betalningsförbindelse i det egna landskapet. Den föreslagna lagändringen ska gälla endast krigsinvalider som skadades på grund av Finlands krig åren 1939–1945. Förslaget omfattar inte militärinvalider, dvs. personer som skadats eller insjuknat i beväringstjänst och FN-uppdrag åren 1946–1990. Förutsättningarna för kostnadsersättningar för dessa förblir oförändrade.

Det föreslås dessutom att den ersättning för ordnande av service som stöder boende hemma och som betalas i förskott till den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård betalas ut som en årlig post före utgången av januari i stället för de månatliga poster som för närvarande betalas.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt. Lagens 6 b § träder dock i kraft först den 1 januari 2025.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget	3
2.1 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst	3
2.2 6 b § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst	4
3 Förslag och konsekvenser.....	5
3.1 Förslagen och deras målsättningar.....	5
3.1.1 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst	5
3.1.2 6 b § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst	6
3.2 Förslagets konsekvenser	6
3.2.1 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst	6
3.2.2 6 b § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst	7
4 Remissvar	7
4.1 Sammandrag av utlåtandena	7
4.2 Kommentarer om remissvaren och preciseringar av propositionen som gjorts med anledning av dem	8
5 Specialmotivering.....	8
6 Ikraftträdande	9
LAGFÖRSLAG.....	10
Lag om ändring av 6 och 6 b § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst	10
BILAGA	12
PARALLELLTEXT	12
Lag om ändring av 6 och 6 b § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst	12

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Statskontoret ersätter den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovården för ersättningar som enligt 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) betalats till krigsinvalidier och beviljar betalningsförbindelser för institutionsvård och rehabilitering. Statskontoret ersätter också öppenvårdstjänster som tillhandahålls i krigsinvalidernas hem och offentlig institutionsvård. Statskontoret ordnade för den avtalsperiod som inleddes 2023 ett anbudsförfarande om vården av de krigsinvalidier som skadats eller insjuknat till följd av 1939–1945-års krig och som är berättigade till institutionsvård. I anbudsförfarandet deltog inte lika många anbudsgivare som 2017, vilket leder till att servicenätverket är glesare än tidigare, särskilt i de östra delarna av landet. Utbudet av sådan institutionsvård som avses i lagen om skada, ådragen i militärtjänst har minskat redan tidigare och det finns en risk för att utbudet fortsätter att minska eller försvinner helt och hållet i flera välfärdsområden. Detta innebär att krigsinvaliderna i flera av välfärdsområdena inte längre har möjlighet att få institutionsvård som ges genom Statskontorets betalningsförbindelse i det egna landskapet. Om det egna välfärdsområdet inte har institutionsvård som ordnas av en institution med avtal med Statskontoret har krigsinvalider som alternativ att övergå till det egna områdets boendeservice eller att flytta längre bort till en institution med avtal med Statskontoret som ännu erbjuder institutionsvård. Inom boendeservicen måste krigsinvaliden själv betala hyra för sitt boende, eftersom det i lagen om skada, ådragen i militärtjänst uttryckligen föreskrivs att hyra för servicebostäder inte ersätts. Statskontoret har bett ministeriet att med det snaraste vidta åtgärder för att rätta till situationen i fråga om krigsinvaliderna.

Dessutom har Statskontoret föreslagit ändringar i 6 b § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst så att den ersättning som betalas i förskott till den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovården för service som stöder boende hemma betalas ut i en årlig post före utgången av januari i stället för de månatliga poster som för närvarande betalas.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med Statskontoret under hösten 2023. Vid beredningen av propositionen har utlåtande dessutom begärts av Krigsveteranernas förbundet, Frontveteranernas förbundet, Krigsinvalidernas Brödraförbundet, alla välfärdsområden, Ålands landskapsregering, finansministeriet, försvarsministeriet och Statskontoret.

Beredningsunderlaget till regeringens proposition finns i den offentliga tjänsten på adressen <https://stm.fi/sv/projekt?tunnus=STM081:00/2023>.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst

Enligt 6 § 4 mom. i lagen om skada, ådragen i militärtjänst ska till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är minst 20 procent (militärinvalidier) och till en skadad eller insjuknad till följd av 1939–1945 års krig vars invaliditetsgrad är minst 10 procent (krigsinvalidier), betalas ersättning för kostnaderna för hemservice enligt 14 § 1 mom. 5 punkten i socialvårdslagen (1301/2014), boendeservice enligt det momentets 7 punkt och service som stöder rörligheten enligt det momentets 9 punkt, stöd för närståendevård enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005) samt kostnaderna för sjukvårdstjänster enligt 24 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010). Hyror eller motsvarande avgifter för servicebostäder eller stödbostäder ersätts

dock inte. Närmare bestämmelser om ersättning för hemservice och boendeservice och för stöd för närståendevård utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst ersätter Statskontoret öppenvårdstjänster som ges i krigsinvalidernas hem och offentlig institutionsvård, men i ersättningen för serviceboende ingår inte hyrans andel. I bestämmelsen föreskrivs det uttryckligen att hyra eller motsvarande avgift för servicebostäder eller stödbostäder inte ersätts. Som institutionsvård ersätter Statskontoret dygnetruntvård för vilken det annars kan tas ut en avgift enligt patientens betalningsförmåga. En förutsättning för ersättning för långvarig institutionsvård är att kommunen har fattat ett beslut om långvarigt vårdbehov för invaliden. Vårdbehovet behöver inte bero på den skada eller sjukdom som ersätts. Patientens inkomster och förmögenhet inverkar inte heller på ersättningen för institutionsvård, så dennes inkomster behöver inte utredas.

Statskontoret konkurrensutsatte vården av krigsinvalider för den avtalsperiod som inleddes 2023. I konkurrensutsättningen deltog inte lika många anbudsgivare som 2017, vilket innebär att servicenätet är glesare än tidigare, särskilt i de östra delarna av landet. På grund av detta är situationen i flera regioner den att krigsinvaliderna inte längre har möjlighet att få institutionsvård som ges enligt en betalningsförbindelse från Statskontoret i sitt eget landskap. Enligt Statskontorets uppgifter var orsakerna till att färre parter deltog i konkurrensutsättningen bl.a. att verksamheten upphörde, övergång till offentligt ägande eller att verksamheten koncentrerades till serviceboende. Institutionernas verksamhetsomgivning är svår, bl.a. på grund av de ökade kostnaderna, det minskande antalet kunder och de höga kvalitetskraven på tjänsterna. Den institutionsvård som enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst ersätts av Statskontoret finns inte heller att få inom den offentliga sektorn, eftersom välfärdsområdena erbjuder serviceboende i stället för institutionsvård.

Utbudet av sådan institutionsvård som avses i lagen om skada, ådragen i militärtjänst har minskat redan tidigare och det finns en risk för att utbudet fortsätter att minska eller försvinner helt och hållet i flera välfärdsområden. Sammantaget innebär detta att allt fler krigsinvalider inte längre nödvändigtvis har möjlighet att få sådan institutionsvård som ges enligt en betalningsförbindelse från Statskontoret i det egna landskapet. På grund av den uttryckliga formuleringen i lagen är det inte möjligt för Statskontoret att i samband med verkställigheten tolka lagen till förmån för krigsinvaliderna i den förändrade situationen.

Bestämmelsen i 14 § i socialvårdslagen, som det hänvisas till i 6 § 4 mom. i lagen om skada, ådragen i militärtjänst, har ändrats genom lagen om ändring av socialvårdslagen (790/2022). Lagändringen innebär att paragrafens struktur och de tjänster som räknas upp i den har setts över. Bestämmelserna om hemservice enligt den tidigare 14 § 1 mom. 5 punkten finns för närvarande i 6 punkten om stödtjänster och 7 punkten om hemvård och sådan boendeservice som tidigare ingick i 7 punkten regleras nu i 9–11 punkten om stödboende, gemenskapsboende och serviceboende med heldygnsomsorg (boendeservice), medan service som stöder rörligheten enligt den tidigare 9 punkten ingår i den gällande 13 punkten i paragrafen.

2.2 6 b § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst

En bestämmelse om betalning av ersättningar finns i 6 b § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst. Enligt 1 mom. betalas kostnaderna för hemservice, boendeservice och sjukvårdstjänster i förskott. Enligt 3 mom. betalas förskottet månatligen i tolv lika stora poster. Närmare bestämmelser om betalning av ersättning finns i förordningen om tillämpningen av vissa stadganden i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (1117/1985). Det förskott som betalas baserar sig på den bedömning som den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och

hälsovården gjort av kostnaderna för tillhandahållandet av tjänsterna under det kommande kalenderåret, och den myndigheten ska årligen lämna Statskontoret en redogörelse för de kostnader som uppstått under det föregående året. Förskott som erhållits till för stort belopp ska återbetalas till Statskontoret. Om förskottet har varit för litet, betalar Statskontoret skillnaden till den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovården.

Motsvarande tjänster garanteras frontveteranerna genom den ändring av lagen om rehabilitering av frontveteraner (1184/1988) som trädde i kraft vid ingången av november 2019. Bestämmelser om service som ersätts och om ersättningarna finns i de nya 12 a och 12 b §. Med stöd av 12 b § ersätts välfärdsområdena för kostnaderna för ordnande av service som stöder boende hemma. Ersättningen betalas i förskott och välfärdsområdet ska lämna in en utredning över användningen av anslaget och återbetala det förskott som eventuellt betalats till för högt belopp. I lagen om rehabilitering av frontveteraner föreskrivs det inte om tidpunkten för betalning av förskottet, men enligt detaljmotiveringen till 12 b § i den regeringsproposition (RP 207/2018 rd) som gällde ändringen betalas förskottet ut i slutet av januari.

3 Förslag och konsekvenser

3.1 Förslagen och deras målsättningar

3.1.1 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst

I denna proposition föreslås det att 6 § 4 mom. i lagen om skada, ådragen i militärtjänst ändras så att en krigsinvalid som har skadats eller insjuknat till följd av 1939–1945 års krig och som har rätt till institutionsvård också ersätts för en sådan andel av kostnaderna för boendeservice som Statskontoret anser att en skälig hyra utgör. Syftet med förslaget är att krigsinvalider under sina sista år ska få bo avgiftsfritt i boendeservice nära sina anhöriga, om det inte finns avgiftsfri institutionsvård för dem på det sätt som anges i lagen.

En ändring i fråga om ersättningen för hyrans andel behövs för att syftet med lagen om skada, ådragen i militärtjänst ska uppnås. Till följd av konkurrensutsättningen av anstaltsvården för krigsinvalider har servicenätverket minskat betydligt, och det finns inte enheter som tillhandahåller institutionsvård på det sätt som förutsätts enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst i alla landskap. En krigsinvalids anstaltsvårdsplats kan därefter ligga oskäligt långt från krigsinvalidens hemort, och det enda sättet att få bo nära hemorten är att flytta till det egna välfärdsområdets boendeservice, för vilket krigsinvaliden enligt de nuvarande bestämmelserna skulle vara tvungen att själv betala hyrans andel.

Antalet krigsveteraner har beräknats minska med cirka 30 procent om året. Enligt Statskontorets uppskattning finns det för närvarande cirka 60 krigsinvalider inom boendeservicen och antalet personer som övergår till boendeservice antas öka i och med att institutioner eventuellt läggs ned. Det är svårt att förutspå hur stort antalet blir under kommande år, eftersom en del av krigsinvaliderna fortfarande bor hemma och det är också omöjligt att förutspå om de kommer att flytta till boendeservice eller överföras till institutionsvård. Allt som allt finns det för närvarande cirka 300 krigsinvalider, av vilka drygt en tredjedel vårdas på institution. Medelåldern för krigsinvalider är 93 år, även om medelåldern sjunker på grund av att de som skadats som barn på grund av kriget också får ersättning med stöd av lagen om skada, ådragen i militärtjänst.

Även finansutskottet har i sitt betänkande FiUB 37/2022 rd om regeringens proposition till riksdagen med förslag till komplettering av budgetpropositionen för 2023 ansett det viktigt att regeringen vidtar åtgärder för att ändra lagen om skada, ådragen i militärtjänst.

I propositionen föreslås det dessutom att hänvisningarna till socialvårdslagen i 6 § 4 mom. i lagen om skada, ådragen i militärtjänst korrigeras så att de motsvarar bestämmelserna i den gällande socialvårdslagen. I socialvårdslagen finns den tidigare bestämmelsen om hemservice enligt 14 § 1 mom. 5 punkten för närvarande i 6 punkten om stödtjänster och 7 punkten om hemvård och sådan boendeservice som avsågs i 7 punkten regleras nu i 9–11 punkten om stödboende, gemenskapsboende och serviceboende med heldygnsomsorg (boendeservice), medan service som stöder rörligheten enligt den tidigare 9 punkten ingår i den gällande 13 punkten i paragrafen. Hänvisningarna korrigeras alltså och till punkterna 9–11 hänvisas det med begreppet boendeservice. Socialvårdslagen känner fortfarande till begreppet boendeservice, även om bestämmelsernas struktur i samband med den reform som trädde i kraft vid ingången av 2023 ändrades så att bestämmelserna om de olika formerna av boendeservice, som tidigare ingick i en och samma paragraf, nu finns som separata bestämmelser i egna paragrafer. Boendeservice är tillfälligt boende (21 §) och stödboende (21 a §), och bestämmelserna om dem förblir till sitt sakinnehåll oförändrade, samt gemenskapsboende (21 b §) och serviceboende med heldygnsomsorg (21 c §), vilka ersätter de nuvarande bestämmelserna om serviceboende och serviceboende med heldygnsomsorg. Begreppet boendeservice ingår också i förarbetena till lagändringen (RP 231/2021 rd). Dessutom är utgångspunkten i den ursprungliga socialvårdslagen (RP 164/2014 rd), nämligen att boendeservice ordnas för personer som av särskilda skäl behöver hjälp eller stöd för att bo eller ordna sitt boende, fortfarande relevant när boendeservice enligt lagen ordnas.

3.1.2 6 b § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst

Det föreslås att 6 b § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst ändras så att den ersättning som betalas i förskott till den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård för ordnande av hemservice och boendeservice samt sjukvårdstjänster betalas ut i en årlig post i stället för de poster som för närvarande betalas varje månad. Syftet med ändringen av 6 b § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst är att förenhetliga ersättningsförfarandena för krigsinvalida och frontveteraner. På grund av de ändringar som informationssystemet för ersättningar förutsätter föreslås det att bestämmelsen träder i kraft vid ingången av 2025.

3.2 Förslagets konsekvenser

3.2.1 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst

Det är samhällsligt viktigt att finska staten ser till att krigsinvaliderna får de tjänster de har rätt till så länge som behovet kvarstår. Den föreslagna ändringen har endast små kostnadseffekter, eftersom de som har rätt att få sina kostnaderna ersatta på det sätt som föreslås också enligt den gällande lagen har rätt till avgiftsfri institutionsvård som är dyrare än boendeservice. Ändringen har således inga kostnadseffekter alls för dem som övergår till boendeservice som nya serviceanvändare, utan kostnaderna för hyres- eller motsvarande kostnader kan för deras del täckas med ett anslag som anvisats för ersättningar enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst. Ersättningarna enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst finns under moment 33.50.52 i statsbudgeten och för momentet har det beviljats 42 630 000 euro för 2024. Eftersom staten för närvarande inte ersätter hyreskostnaderna för krigsinvalida som omfattas av boendeservice, medför förslaget nya kostnader i fråga om sådana personer. Beroende på bostadsort är de genomsnittliga hyrorna för boendeservice mellan cirka 600 och 1 000 euro i månaden. I fråga om dem som redan omfattas av boendeservice kan förslaget således uppskattas medföra en årlig merkostnad på högst cirka 720 000 euro. Statskontoret bedömer dock att det nuvarande anslaget under moment 33.50.52 räcker till och att tilläggsfinansiering inte behövs. I kalkylen har man inte beaktat den andel av bostadsbidraget som Folkpensionsanstalten

eventuellt betalar och som i och med den föreslagna ändringen inte längre behöver ersättas i fråga om krigsinvalider som är berättigade till ersättning för hyreskostnader för serviceboende.

Boendeservice motsvarar inte den institutionsvård som Statskontorets avtalsvårdirättningar tillhandahåller med avseende på kvalitetskrav och service. Den föreslagna ändringen gör det dock möjligt för krigsinvalider att under sina sista år vårdas i närheten av sina anhöriga utan att själva betala den andel av boendeservice som hyran utgör.

3.2.2 6 b § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst

Utbetalningen av förskottet i en post i stället för som tidigare i månadsposter inverkar inte på beloppet av de ersättningar som Statskontoret betalar till den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovården. Ändringen förenhetligar ersättningsförfarandena för servicen för frontveteranerna och krigsinvaliderna och effektiviserar förvaltningen när elva betalningsposter om året faller bort, inklusive bank- och behandlingskostnader för dem. Reformen öppnar också för en mer långsiktig planering för de myndigheter som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovården när det gäller ordnandet av tjänster som stöder krigsinvalidernas möjligheter att bo hemma.

Den ändring av Statskontorets ersättningssystem som förslaget förutsätter kan uppskattas ha en kostnadseffekt av engångsnatur på några tiotusental euro.

4 Remissvar

4.1 Sammandrag av utlåtandena

Den 14 november 2023 har social- och hälsovårdsministeriet begärt utlåtanden om utkastet till regeringens proposition om ändring av 6 och 6 b § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst. Sammanlagt 12 remissyttranden lämnades in. Utlåtanden lämnades av Kajanalands välfärdsområde, Lapplands välfärdsområde, Krigsinvalidernas Brödräförbund rf, Norra Karelen välfärdsområde, Mellersta Finlands välfärdsområde, Statskontoret, Helsingfors stad, Birkalands välfärdsområde, Ålands landskapsregering, Mellersta Österbottens välfärdsområde, Egentliga Finlands välfärdsområde och finansministeriet. Därtill meddelade försvarsministeriet att det inte har något att yttra i frågan.

Alla remissinstanser understödde propositionen. Birkalands och Egentliga Finlands välfärdsområden påpekade att det i propositionen dock bör preciseras om lagändringen gäller alla formerna av boendeservice. Dessutom föreslog Birkalands välfärdsområde att den föreslagna ändringen om ersättning för hyra för serviceboende till krigsinvalider i fortsättningen också ska gälla krigsveteraner. Samma förslag framfördes också av Mellersta Österbottens välfärdsområde.

Ålands landskapsregering lyfte fram att lagen om skada, ådragen i militärtjänst allmänt taget har många brister med tanke på Åland. Landskapets hälso- och sjukvårdsmyndighet Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) ansvarar för ordnandet av den offentliga hälso- och sjukvården i landskapet. Kommunerna ansvarar för tjänsterna för äldre och samkommunen Kommunernas socialtjänst k.f. (KST) ansvarar för all annan socialservice. Den landskapslag om socialvård som tillämpas på Åland saknar enligt utlåtandet en särskild bestämmelse om stödtjänster som motsvarar rikets socialvårdslag och enligt utlåtandet skiljer sig bestämmelserna om hemvård från rikets lag. Landskapsregeringen påpekar dessutom att det i lagen om skada, ådragen i militärtjänst bör anges vilken myndighet på Åland som har rätt till ersättning. I andra punkter i lagen om skada, ådragen i militärtjänst än de som föreslås bli ändrade i propositionen, dvs. 6 a

§ 3 mom., 6 b § 5 mom., 6 d § 3 mom. och 43 § 2 mom., anges endast kommunerna i landskapet Åland som ersättningstagare. I nämnda bestämmelser borde även Ålands hälso- och sjukvård förutom kommunerna anges som mottagare av ersättning.

Finansministeriet konstaterade i sitt utlåtande att propositionsutkastets kostnadseffekt ytterligare bör preciseras tillsammans med Statskontoret så att det av propositionen tydligare framgår om de föreslagna lagändringarna medför merkostnader eller inte.

4.2 Kommentarer om remissvaren och preciseringar av propositionen som gjorts med anledning av dem

Preciseringen av termen boendeservice, som lyfts fram av Birkalands och Egentliga Finlands välfärdsområden, har redan öppnats och motiverats under rubriken Förslagen och deras målsättningar i propositionen i det femte stycket om 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst, enligt vilket termen boendeservice omfattar stödboende, gemenskapsboende och serviceboende med heldygnsomsorg. Socialvårdslagen känner fortfarande till begreppet boendeservice, även om bestämmelsernas struktur i samband med den reform som trädde i kraft vid ingången av 2023 ändrades så att bestämmelserna om de olika formerna av boendeservice, som tidigare ingick i en och samma paragraf, nu finns som separata bestämmelser i egna paragrafer. Till följd av detta har dock propositionstexten ännu preciserats så att den hänvisar direkt till boendeservice, och inte enbart till serviceboende.

Birkalands och Mellersta Österbottens välfärdsområden föreslog att den föreslagna ändringen om ersättning för hyra för serviceboende utvidgas till att omfatta inte bara krigsinvalidier utan också krigsveteraner. Bakgrunden till propositionens förslag och begränsningen av det till krigsinvalidier är den för närvarande avgiftsfria institutionsvården för krigsinvalidier, om vilken det föreskrivs i lagen om skada, ådragen i militärtjänst. Bestämmelser om tjänster för krigsveteraner och om ersättning för kostnaderna för dem finns däremot i lagen om rehabilitering av frontveteraner (1184/1988), där det inte föreskrivs om avgiftsfri institutionsvård för krigsveteraner. En utvidgning av rätten skulle kräva ändringar utöver i lagen om skada, ådragen i militärtjänst även i lagen om rehabilitering av frontveteraner. Den avgiftsfria institutionsvården och det avgiftsfria serviceboende för krigsinvalidier som föreslås nu, samtidigt som servicenätet för institutionsvård blir betydligt mindre, är ett principiellt beslut som man i denna proposition inte har för avsikt att utvidga till andra grupper. En utvidgning skulle inte vara motiverad i detta sammanhang, eftersom krigsveteraner inte heller för närvarande enligt lag har rätt till avgiftsfri institutionsvård, till skillnad från krigsinvalidier. Utöver en principiell ändring skulle en utvidgning av rätten medföra kostnadseffekter. Den ändring som nu föreslås kan enligt Statskontorets uppskattning genomföras inom ramen för det nuvarande anslaget.

Landskapet Ålands anmärkningar gäller andra punkter i lagen om skada, ådragen i militärtjänst än de som ändras i propositionen. Lagen om skada, ådragen i militärtjänst är gammal och det finns allmänt också annat att uppdatera i lagen, men det är inte möjligt att göra andra ändringar i samband med denna proposition på grund av att det egentliga ärendet är brådskande. De övriga ändringsbehov som Åland lyft fram gäller Ålands landskapslag om socialvård, vars ändring hör till Ålands egen behörighet.

5 Specialmotivering

6 §. I bestämmelsen i 4 mom. föreskrivs det om ersättning för kostnaderna för tjänster för militärinvalidier och krigsinvalidier. Enligt momentet ersätts inte hyror eller motsvarande avgifter för servicebostäder eller stödbostäder. Det föreslås att momentet ändras så att

krigsinvaliderna ersätts för den hyra eller motsvarande annan avgift som tas ut för service- och stödbostaden till ett belopp som Statskontoret bedömer som skäligt.

Det föreslås att de laghänvisningar i momentet som gäller socialvårdslagen korrigeras så att de motsvarar den gällande socialvårdslagen.

6 b §. Enligt 3 mom. betalar Statskontoret varje månad förskott för kostnaderna för hemservice, boendeservice och sjukvårdstjänster i tolv lika stora poster på basis av den bedömning som den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovården har förelagt Statskontoret. Det föreslås att momentet ändras så att Statskontoret betalar ut förskottet en gång om året i stället för som för närvarande i månadsposter. Förskottet betalas varje år i förskott före utgången av januari.

6 Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

Det föreslås dock att 6 b § ska träda i kraft den 1 januari 2025 på grund av de ändringar som krävs i informationssystemet för ersättningar.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 6 och 6 b § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) 6 § 4 mom. och 6 b § 3 mom., sådana de lyder, 6 § 4 mom. i lag 977/2016 och 6 b § 3 mom. i lag 569/2022, som följer:

6 §

Till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är minst 20 procent och till en skadad eller insjuknad till följd av 1939–1945 års krig vars invaliditetsgrad är minst 10 procent, betalas ersättning för kostnaderna för stödtjänster enligt 14 § 1 mom. 6 punkten i socialvårdslagen (1301/2014), hemvård enligt 7 punkten i det momentet, boendeservice enligt 9–11 punkten i det momentet och service som stöder rörligheten enligt 13 punkten i det momentet, stöd för närståendevård enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005) samt kostnaderna för sjukvårdstjänster enligt 24 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010). Till en skadad eller insjuknad till följd av 1939–1945 års krig vars invaliditetsgrad är minst 10 procent betalas ersättning för skälig hyra för en servicebostad eller stödbostad eller motsvarande annan avgift. Närmare bestämmelser om ersättning för stödtjänster, hemvård och boendeservice och för stöd för närståendevård utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 b §

Statskontoret betalar förskottet senast den 31 januari varje år eller, när den dagen är en lördag eller helgdag, den första vardagen därefter. Förskottet betalas enligt en uppskattning som den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård har förelagt Statskontoret.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 6 b § träder dock i kraft först den 1 januari 2025.

Helsingfors den 25 januari 2024

Statsminister

Petteri Orpo

Minister för social trygghet Sanni Grahn-Laasonen

Lag

om ändring av 6 och 6 b § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) 6 § 4 mom. och 6 b § 3 mom.,
sådana de lyder, 6 § 4 mom. i lag 977/2016 och 6 b § 3 mom. i lag 569/2022, som följer:

Gällande lydelse

6 §

Till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är minst 20 procent och till en skadad eller insjuknad till följd av 1939–1945 års krig vars invaliditetsgrad är minst 10 procent, betalas ersättning för kostnaderna för hemservice enligt 14 § 1 mom. 5 punkten i socialvårdslagen (1301/2014), boendeservice enligt det momentets 7 punkt och service som stöder rörligheten enligt det momentets 9 punkt, stöd för närståendevård enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005) samt kostnaderna för sjukvårdstjänster enligt 24 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010). Hyror eller motsvarande avgifter för servicebostäder eller stödbostäder ersätts dock inte. Närmare bestämmelser om ersättning för hemservice och boendeservice och för stöd för närståendevård utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 b §

Statskontoret betalar förskottet senast den 20 dagen i varje månad eller, när den dagen är en lördag eller helgdag, den första vardagen därefter. Förskottet betalas *i tolv lika stora*

Föreslagen lydelse

6 §

Till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är minst 20 procent och till en skadad eller insjuknad till följd av 1939–1945 års krig vars invaliditetsgrad är minst 10 procent, betalas ersättning för kostnaderna för stödtjänster enligt 14 § 1 mom. *6 punkten i socialvårdslagen (1301/2014), hemvård enligt 7 punkten i det momentet, boendeservice enligt 9–11 punkten i det momentet och service som stöder rörligheten enligt 13 punkten i det momentet*, stöd för närståendevård enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005) samt kostnaderna för sjukvårdstjänster enligt 24 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010). *Till en skadad eller insjuknad till följd av 1939–1945 års krig vars invaliditetsgrad är minst 10 procent betalas ersättning för skälig hyra för en servicebostad eller stödbostad eller motsvarande annan avgift.* Närmare bestämmelser om ersättning *för stödtjänster, hemvård* och boendeservice och för stöd för närståendevård utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 b §

Statskontoret betalar förskottet *senast den 31 januari varje år* eller, när den dagen är en lördag eller helgdag, den första vardagen därefter. Förskottet betalas enligt en

Gällande lydelse

poster enligt en uppskattning som den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård har förelagt Statskontoret.

Föreslagen lydelse

uppskattning som den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård har förelagt Statskontoret.

*Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens
6 b § träder dock i kraft först den 1 januari
2025.*